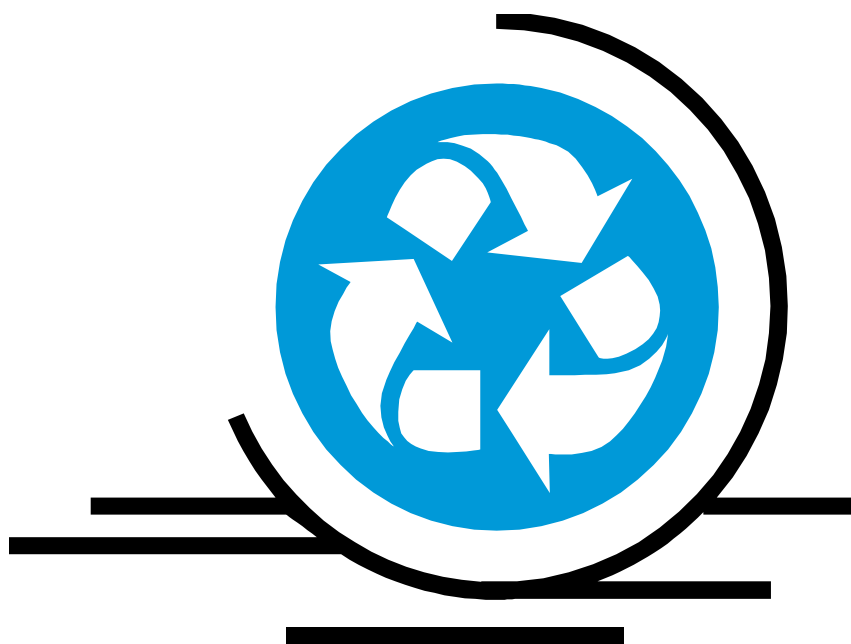

Analiza stanu gospodarki odpadami
komunalnymi na terenie
Gminy Gołańcz za rok 2015

Kwiecień, 2016 r.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gołańcz za rok 2015

Wykonawca:

Maciej Strzelecki
referent ds. ochrony środowiska
i gospodarki odpadami
urząd Miasta i Gminy Gołańcz
ul. doktora Piotra Kowalika 2
tel. 67 26 83 320
e-mail: strzelecki@golancz.pl

Kwiecień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
II.	GENEZA NOWELIZACJI USTAWY O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH	7
	2.1. USTAWOWE ZADANIA SAMORZĄDÓW W NOWYM SYSTEMIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	9
III.	DZIAŁANIA GMINY GOŁAŃCZ ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	11
	3.1. PODEJMOWANIE UCHWAŁ PRZEZ RADĘ MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ	11
	3.1.1. Uchwała w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	11
	3.1.2. Uchwała w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty	12
	3.1.3. Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	12
	3.1.4. Uchwała w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy 13	
	3.1.5. Uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	13
	3.1.6. Uchwała w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych	14
	3.2. PRZETARG NA ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ	14
	3.3. ORGANIZACJA PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (PSZOK) NA TERENIE MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ	15
	3.4. SPORZĄDZANIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI	16
	3.5. PROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH.....	16
IV.	GMINA GOŁAŃCZ W I REGIONIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	17
V.	ILOŚCIOWE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ – EFEKTYWNOŚĆ NOWEGO SYSTEMU	18
	5.1. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	18
	5.2. OSIĄGNIĘTE PRZEZ MIASTO I GMINĘ GOŁAŃCZ POZIOMY EKOLOGICZNE W 2013 R – ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	20
VI.	WNIOSKI I ZALECENIA DLA MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ.....	26
	6.1. ZALECENIE DOTYCZĄCE SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH – OBOWIĄZEK NIE WYBÓR	26
	6.2. ZALECENIE POBIERANIA OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W DRODZE INKASA	28
	6.3. ZALECENIE PODJĘCIA UCHWAŁY W SPRAWIE DODATKOWYCH USŁUG	28
	6.4. ZALECENIE OGŁOSZENIA NOWEGO REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ.....	29

6.5. ZALECENIA DOTYCZĄCE PRZETARGU NA ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH	31
VII. PODSUMOWANIE	31
LITERATURA I WYBRANE DOKUMENTY PROGRAMOWE	32
SPIS TABEL	32

Oznaczenia skrótów:

- PSZOK – punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- RIPOK – regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych;
- MBP – mechaniczno – biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych;
- SIWZ – specyfikacja istotnych warunków zamówienia;
- KPGO 2014 – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014;
- TK – Trybunał Konstytucyjny;
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

I. WSTĘP

Znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 ze zm.) ma za zadanie uporządkować dotychczasowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, objąć systemem zbierania odpadów komunalnych wszystkie rodzaje podmiotów je wytwarzających oraz zwiększyć poziom recyklingu i odzysku odpadów zbieranych selektywnie. Jej celem jest również zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, ustanowienie jednolitych zasad finansowania odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, wprowadzenie odpowiedniego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi oraz rekultywacja składowisk odpadów.

Nowelizacja diametralnie zmienia cały system gospodarowania odpadami komunalnymi od firm zajmujących się odbieraniem odpadów komunalnych przez samorządy, aż do mieszkańców.

Jak każda rewolucja, tak i „rewolucja śmieciowa” niesie ze sobą szereg problemów dla pojedynczych mieszkańców (wzrost cen!), spółdzielni mieszkaniowych (egzekucja opłat od mieszkańców), samorządów (duża ilość nowych trudnych zadań związanych z organizacją nowego systemu zarządzania odpadami - tym bardziej trudnych przez niedoskonałości ustawy) do podmiotów odbierających odpady komunalne (eliminacja z rynku odpadowego).

Celem niniejszego opracowania jest dokonanie analizy stanu wyjściowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gminy Gołańcz oraz wskazanie wytycznych i zaleceń na przyszłość dla usprawnienia warunków gospodarowania odpadami komunalnymi.

Należy mieć nadzieję, że wszystkie wysiłki włożone w realizację zadań związanych z gospodarką odpadami komunalnymi doprowadzą do polepszenia jakości środowiska Gminy Gołańcz.

II. GENEZA NOWELIZACJI USTAWY O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw wynika ze zobowiązań unijnych Polski w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, a w szczególności z:

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (tzw. dyrektywa ramowa o odpadach),
- dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (tzw. dyrektywa składowiskowa).

Wybrane wymagania dyrektywy ramowej o odpadach:

- zapobieganie powstawaniu odpadów (możliwość ustanowienia celów na poziomie UE w 2014 r.),
- opracowanie i wdrożenie planów gospodarki odpadami i programów zapobiegania powstawaniu odpadów (uwzględnienie hierarchii postępowania z odpadami – traktowanie odpadów jako zasobów),

- selektywne zbieranie odpadów, co najmniej papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – jako podstawowego warunku zapewnienia wysokiej jakości recyklingu,
- osiągnięcie celów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu co najmniej 4 frakcji odpadów (papier, tworzywa sztuczne, szkło, metal) pochodzących z gospodarstw domowych (w 2020 r. – 50 %),
- bioodpady – promowanie ich selektywnego zbierania i odpowiedniego przetwarzania.

Wybrane wymagania dyrektywy składowiskowej:

- pojawienie się definicji pojęcia „*odpady komunalne*”,
- opracowanie i wdrożenie strategii redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji,
- osiągnięcie celów w zakresie redukcji składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (dla Polski: 2010 r., 2013 r. i 2020 r. – dopuszczone do składowania nie więcej niż odpowiednio 75 %, 50 % i 35 % odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.),
- wprowadzenie zakazu składowania niektórych rodzajów odpadów (w tym odpadów niespełniających kryteriów dopuszczania do składowania),
- wprowadzenie wymogów dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji, zamknięcia i monitorowania składowisk odpadów.

Głównym powodem podjęcia prac nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach była konieczność transpozycji prawa europejskiego. Ramowa dyrektywa o odpadach weszła w życie w grudniu 2008 r., ale państwa miały czas na wprowadzenie niezbędnych przepisów „ustawowych, wykonawczych i administracyjnych” do 12 grudnia 2010 r.

Uzasadniona opinia wykazująca brak transpozycji została Polsce dostarczona 16 czerwca 2011 r. W związku z tym 26 czerwca 2012 r. została wniesiona przez Komisję Europejską przeciwko Polsce skarga do Trybunału Sprawiedliwości (sprawa C-308/12). Komisja Europejska zażądała:

- stwierdzenia, że nie przyjmując wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do transpozycji dyrektywy 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy, i w każdym razie nie powiadamiając Komisji o takich przepisach, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 40 ust. 1 tejże dyrektywy;
- nałożenia na Rzeczpospolitą Polskę zgodnie z art. 260 ust. 3 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej okresowej kary pieniężnej za uchybienie obowiązkowi poinformowania o środkach transpozycji dyrektywy 2008/98/WE o dziennej stawce w wysokości 67314,24 euro naliczanej od dnia ogłoszenia wyroku w niniejszej sprawie;
- obciążenie Rzeczpospolitej Polskiej kosztami postępowania.

Przyjęcie nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a także ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21 ze zm.) oznacza, że kara ta już Polsce nie grozi.

Jednakże pozostałe kary dobowe jakie na Polskę może nałożyć Europejski Trybunał Sprawiedliwości, dotyczące osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia składowania bioodpadów oraz osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, już jak najbardziej są

groźbą realną. Szczególnie kara dotycząca ograniczenia składowania bioodpadów. Należy przypomnieć, że okresy przystosowawcze zostały zapisane w Dyrektywie Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów. W zgodzie z zapisanym w Dyrektywie harmonogramem Polska zobligowana jest do ograniczania ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach w trzech okresach :

- do 75 % wagi ilości odpadów biodegradowalnych z roku 1995 r. do 16.07.2010 r.,
- do 50 % wagi ilości odpadów biodegradowalnych z roku 1995 r. do 16.07.2013 r.,
- do 35 % wagi ilości odpadów biodegradowalnych z roku 1995 r. do 16.07.2020 r.

W lipcu 2010 r. zakończył się pierwszy etap przystosowawczy. Niestety zakładany poziom nie został osiągnięty przez Polskę. W konsekwencji Komisja Europejska może wydać opinię, w której wskaże Rządowi Polski uchybienia i wyda zalecenia, dotyczące działań, które należy podjąć, aby je usunąć. Jeśli nie zostaną one zrealizowane, wówczas Komisja będzie mogła zwrócić się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o nałożenie w drodze rozprawy sądowej na nasz kraj kary dobowej lub/i jednorazowej kary ryczałtowej. Sam fakt naruszenia przez państwo członkowskie zobowiązań wynikających z porządku prawnego Unii Europejskiej nie pociąga za sobą (natychmiast i automatycznie) nałożenia okresowej kary finansowej czy też kary ryczałtowej. Pierwszym etapem w takich sytuacjach jest wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, stwierdzający winę państwa członkowskiego i wzywający do uregulowania sytuacji. Dopiero w przypadku, gdy dane państwo uchyli się od zastosowania do wyroku ETS, nakładana jest na nie kara o wymiarze pieniężnym.

Drugi okres przystosowawczy minął 16.07.2013 r., a zakładany poziom również nie został osiągnięty przez Polskę. Jeśli Komisja Europejska uzna, że ma już dość czekania na Polskę, przeprowadzi postępowanie i wyznaczy karę. Już dziś jej wysokość wynosi blisko 200 mln euro...

2.1. USTAWOWE ZADANIA SAMORZĄDÓW W NOWYM SYSTEMIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250) samorzady są zobowiązane do następujących zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi:

1. Organizacja przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów.
2. Ustalenie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (wybór metody naliczania, opracowanie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, egzekucja opłat, wydawanie decyzji itp.).
3. Sporządzanie rocznych sprawozdań do Marszałka województwa i WIOŚ z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.
4. Prowadzenie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych, kontroli umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych – nieczystości ciekłych).
5. Opracowanie nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku dostosowanego do zmian prawnych wynikających z nowelizacji ustawy.

6. Osiągnięcie wymaganych ustawą określonych poziomów ekologicznych (ograniczenie składowania odpadów biodegradowalnych; osiągnięcie określonych poziomów recyklingu).
7. Przeprowadzenie corocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy, w celu weryfikacji możliwości organizacyjnych i technicznych.
8. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.
9. Prowadzenie rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
10. Tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnienie wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.
11. Zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami:
 - a) regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
 - b) stacji zlewnych, w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
12. Objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (objęcie system nieruchomości zamieszkałych jest obowiązkowe, natomiast nieruchomości niezamieszkałych fakultatywne).
13. Prowadzenie nadzoru nad gospodarowaniem odpadami komunalnymi, w tym realizacja zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.
14. Wdrożenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów:
 - a) papieru,
 - b) metalu,
 - c) tworzywa sztucznego,
 - d) szkła i opakowań wielomateriałowych,
 - e) odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.
15. Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazanie miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.
16. Zapobieganie zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzągniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu pojemnikach ustawionych na chodniku.
17. Utrzymywanie czystości i porządku na przystankach komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz które są położone na jej obszarze przy drogach publicznych bez względu na kategorię tych dróg.

III. DZIAŁANIA GMINY GOŁAŃCZ ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały działania Gminy Gołańcz wykonane w związku z obowiązkiem wprowadzenia nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, takie jak:

- podejmowanie uchwał „śmieciowych”,
- organizacja przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych,
- prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych,
- sporządzenie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

3.1. PODEJMOWANIE UCHWAŁ PRZEZ RADĘ MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ

Gmina Gołańcz realizując zadania określone w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wprowadzając nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, zobowiązana była sformalizować przyjęte założenia systemowe poprzez tworzenie aktów prawa miejscowego. W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wskazano cały szereg uchwał obligatoryjnych i fakultatywnych dotyczących nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W rozdziale tym przedstawiono wszystkie uchwały przyjęte przez Radę Miasta i Gminy Gołańcz normujące gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi.

3.1.1. Uchwała w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy

Obowiązek uchwalenia nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach, dostosowanego do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wynika z art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W art. 4 ustawy tej prawodawca określił, co powinien zawierać regulamin w sposób enumeratywny, co oznacza, że uchwałodawca (gmina) nie może uchwalić nic więcej ponad to, do czego ustawa radę gminy upoważniła.

Obecnie obowiązujący regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz Rada Miasta i Gminy Gołańcz przyjęła w dniu 31.01.2013 r. uchwałą nr XXII/214/13.

Wojewoda Wielkopolski Rozstrzygnięciem nadzorczym nr KN.I.4131.1.117.2013.22 dokonał oceny legalności przyjętego Regulaminu. W jej wyniku stwierdził istotne naruszenie prawa dotyczące kilkunastu paragrafów i unieważnił je.

Po uchwaleniu nowego Regulaminu Radni podjęli jeszcze dwie uchwały w sprawie zmiany jego treści:

- Uchwałę nr XXVII/258/13 z dnia 28 czerwca 2013 r.,
- Uchwałę nr XXX/284/13 z dnia 26 listopada 2013 r.

W regulaminie zawarto wszystkie wymagane elementy, takie jak:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki

rozmieszczenia tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,

- częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- wymagania odnośnie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
- obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji oraz terminy jej przeprowadzania.

3.1.2. Uchwała w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty

Obowiązek podjęcia uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty wynika z art. 6k ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Rada Miasta i Gminy niniejszą uchwałą podjęła w dniu 29.01.2015 r. (Uchwała nr III/27/15). Radni przyjęli, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie stanowiła iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość oraz stawki opłaty za mieszkańca.

Jak powszechnie wiadomo żadna z metod naliczania opłaty nie jest wolna od wad, jednak w wyniku konsultacji społecznych Radni podjęli decyzję, iż na terenie gminy opłata naliczana będzie w zależności od liczby mieszkańców nieruchomości. Metoda ta jest najbardziej akceptowalna społecznie (opłata dotyczy każdego mieszkańca w równym stopniu), jest również niezależna od uwarunkowań lokalnych, poziomu zwodociągowania oraz statystycznie przekłada się na ilość wytwarzanych odpadów.

Na podstawie danych dotyczących liczby mieszkańców gminy, sieci osadniczej, odległości do RIPOK, ilość odpadów (wg KPGO 2014) wyliczono koszty funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Radni przyjęli, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 11,00 zł od mieszkańca, w przypadku gdy odpady są zbierane w sposób selektywny oraz 17,00 zł w przypadku gdy odpady są zbierane w sposób nieselektywny.

Według danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Gołańcz ściągalność opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi kształtuje się na poziomie ok. 85 %.

3.1.3. Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zgodnie z art. 6l ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę warunki miejscowe.

Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi została przyjęta przez Radę Miasta i Gminy Gołańcz dnia 22.10.2012 r. (uchwała nr XIX/183/12).

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest uiszczana co miesiąc, do 10 dnia każdego miesiąca. Taki tryb uiszczania opłat został przyjęty w celu zapewnienia sprawnej obsługi nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Opłatę można wносить gotówką w kasie Urzędu Miasta i Gminy lub przelewem na rachunek bankowy Miasta i Gminy Gołańcz.

3.1.4. Uchwała w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy

Obowiązek przygotowania i uchwalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynika z art. 6n ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Rada Miasta i Gminy uwzględniając konieczność prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ułatwienia składania deklaracji, określa w drodze uchwały wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, obejmujący również objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia, informację o terminach i miejscach składania deklaracji, a także pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego. Rada może również określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji.

Wobec powyższego należy zauważyć, że deklaracja powinna zawierać wyłącznie te dane, które są konieczne do prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i nie mogą być za pomocą deklaracji zbierane dane w zakresie szerszym, niż niezbędny dla osiągnięcia zamierzonego celu, jak również dane o większym, niż uzasadniony tym celem, stopniu szczegółowości.

Obecnie obowiązujący wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przyjęty został uchwałą nr II/22/14 Rady Miasta i Gminy z dnia 30.12.2014 r.

W uchwale określono również warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, jej format elektroniczny oraz sposób przesyłania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, a także rodzaje podpisu elektronicznego jakimi deklaracja ma być opatrzona.

3.1.5. Uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Rada Miasta i Gminy określa, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Zgodnie z art. 6r ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powinna w szczególności określać:

- ilość odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości,

- częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- sposób świadczenia usług przez PSZOK.

Powyższa treść określa jednakże ustawowe minimum, które musi zostać uregulowane w przedmiotowej uchwale. Rada, jeżeli uzna to za stosowne, może objąć nią również inne kwestie, o ile będą one dotyczyły sposobu świadczenia usług w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Obecnie obowiązująca uchwała została przyjęta przez Radę Miasta i Gminy Gołańcz w dniu 27.12.2012 r. (Uchwała nr XXI/212/12).

Do uchwały tej Radni przyjęli jeszcze dwie uchwały zmieniające:

- Uchwałę nr XXVIII/272/13 z dnia 20 września 2013 r.,
- Uchwałę nr XXX/285/13 z dnia 26 listopada 2013 r.

Niniejsza uchwała ma kluczowe znaczenie przy ustalaniu treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia na odbiór lub odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz przy konstruowaniu umowy z podmiotem odbierającym odpady komunalne, który został wyłoniony w drodze przetargu. Ważne jest zsynchronizowanie zapisów uchwały z regulaminem utrzymania czystości i porządku, gdyż powielają one pewne treści.

3.1.6. Uchwała w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

Obowiązek podjęcia tej uchwały wynika z art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Rada Miasta i Gminy Gołańcz w dniu 27 września 2012 r. podjęła Uchwałę nr XVIII/169/12 w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

W uchwale tej szczegółowo określono wymagania dotyczące: wyposażenia technicznego pojazdów asenizacyjnych przeznaczonych do świadczenia usług, bazy transportowej, zabiegów sanitarnych i porządkowych związanych ze świadczonymi usługami oraz miejsc przekazywania nieczystości ciekłych.

W związku z określeniem wymagań przedsiębiorca zobowiązany będzie działać w sposób przyjazny środowisku. Wprowadzone wymagania i dokumentowanie działalności będą uniemożliwiały zlewanie nieczystości ciekłych w miejscach niedozwolonych.

3.2. PRZETARG NA ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ

Zasadnicza zmiana systemu gospodarowania odpadami komunalnymi polega na obowiązku organizacji przez samorządy przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie gminy.

Obowiązek organizowania przetargu na obieranie bądź na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynika z art. 6d ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Władze Gminy Gołańcz przetarg dotyczący odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Gołańcz w 2015 r. ogłosili w listopadzie 2014 roku. Jednak z uwagi na zbyt wysoki koszt usługi przetarg został unieważniony. Na początku grudnia 2014 rok ponownie został ogłoszony

przetarg i ponownie przystąpiła do niego jedna firma, która wygrała - firma Remondis Sanitech Poznań oddział Wągrowiec. Firma ta zobowiązała się umową zarówno do odbioru jak i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Gołańcz. Wartość przetargu wyniosła 899 691,84 zł. W ramach realizacji zamówienia publicznego wykonawca zobowiązany został również do wyposażenia nieruchomości zamieszkałych w odpowiednią ilość pojemników i worków na odpady komunalne oraz do sporządzenia harmonogramu odbioru odpadów.

Przedmiot zamówienia publicznego realizowano przez okres 12 miesięcy, od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r.

Niewątpliwie, z uwagi na fakt dokonania poważnej nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w wyniku której nowy system odbioru odpadów komunalnych ma być w całości organizowany przez gminę i konieczność zastosowania trybu zamówienia publicznego, przynajmniej na początku korzystniejsze wydaje się właśnie organizowanie przetargów na krótszy czas. Wprowadzone w drodze nowelizacji zmiany poważnie ingerują i zmieniają zasady gospodarki odpadami komunalnymi, w związku z tym tak dla gmin, jak i wyłonionych w przetargach wykonawców, krótszy okres z jednej strony pozwoli na wypracowanie zasad współpracy i określenie optymalnych zobowiązań stron dostosowanych do specyfiki gminy, a z drugiej zapewni możliwość dokonania stosunkowo szybkiej zmiany kontrahenta bez konieczności zrywania umowy.

Niewątpliwą zaletą organizacji przetargu jest ustalenie ryczałtowej miesięcznej opłaty za wykonanie zadania (niezależnie od ilości odebranych odpadów). Jest to rozwiązanie niezwykle korzystne dla bezpieczeństwa finansowego zamawiającego. Powoduje, że gmina po ogłoszeniu przetargu nie będzie narażona na skutki ewentualnego, gwałtownego zwiększenia, w stosunku do założeń, ilości wystawianych przez właścicieli nieruchomości odpadów, gdyż z jej punktu widzenia nie będzie to miało żadnego znaczenia. Gmina ograniczy tym samym ryzyko wynikające z konieczności zapewnienia samofinansowania się systemu.

3.3. ORGANIZACJA PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH (PSZOK) NA TERENIE MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obowiązkowym zadaniem własnym gminy w celu utrzymania czystości i porządku jest tworzenie warunków zapewniających utrzymanie porządku i czystości, między innymi poprzez tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. Maksymalna ilość takich punktów nie jest ustawowo zapisana, ale według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na terenie każdej gminy powinien znajdować się co najmniej jeden taki punkt.

Od 14 marca 2014 r. otwarty jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Smogulcu (na terenie byłego składowiska odpadów). Punkt ten jest czynny w każdy piątek od godziny 12:00 do 18:00. Mieszkańcy Miasta i Gminy Gołańcz, nieprowadzący działalności gospodarczej, będą mogli oddać tam bezpłatnie następujące odpady:

- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady budowlano–remontowe, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych, wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane

uzyskanie pozwolenia na budowę, lub zgłoszenie zamiaru budowy lub wykonanie robót,

- zużyte opony,
- odpady wielkogabarytowe (wszelkiego rodzaju odpady, które ze względu na duże rozmiary i/lub wagę nie mieszczą się do pojemnika na pozostałe śmieci, takie jak: meble, dywany, wózki dziecięce, materace, pierzyny, zabawki dużych rozmiarów),
- tekstylia i odzież,
- odpady zielone (trawa, chwasty, gałęzie i liście).

PSZOK jest ważnym elementem wspierającym nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Wszyscy mieszkańcy Miasta i Gminy Gołańcz, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą mogli dostarczać do takiego punktu wytworzone na terenie gospodarstwa domowego odpady problemowe. Ograniczone zostanie dzięki temu powstawanie na terenie gminy „dzikich wysypisk”, co z kolei wpłynie pozytywnie na stan środowiska przyrodniczego gminy.

3.4. SPORZĄDZANIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Zgodnie z art. 9q ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach istotnym obowiązkiem gmin, jest sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska (WIOŚ) w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

Według sprawozdania za 2015 r. Gmina Gołańcz osiągnęła wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku. Poniżej szczegóły dotyczące tych poziomów:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: **29,1 %** (wymagane ≤ 50 %),
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu: **21,5 %** (wymagane ≥ 16 %).
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **100 %** (wymagane ≥ 40 %)

3.5. PROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH

Gmina prowadziła działania informacyjne dotyczące funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które polegały na umieszczaniu informacji w prasie lokalnej.

Na stronie internetowej Gminy Gołańcz utworzono również specjalne działy dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi, w których zamieszczono m.in. akty prawa lokalnego oraz krajowego regulującego nowy system, dane podmiotów odbierających odpady komunalne, osiągnięte przez gminę poziomy odzysku odpadów czy niezbędne druki i formularze, które mieszkańcy są zobowiązani złożyć do Urzędu.

Ponadto, na bieżąco przy wypełnieniu deklaracji, pracownicy Urzędu Miasta i Gminy udzielali szczegółowych informacji dotyczących wypełnienia deklaracji, sposobu segregacji odpadów oraz harmonogramu wywozu odpadów.

Gmina w dalszym ciągu prowadzi akcję informacyjno-promocyjną w postaci bieżących informacji zamieszczanych w prasie lokalnej, na stronie internetowej oraz przekazywanych mieszkańcom poprzez sołtysów.

IV. GMINA GOŁAŃCZ W I REGIONIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Regionem gospodarki odpadami komunalnymi jest określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych – jest zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- a) mechaniczno - biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Gmina Gołańcz wchodzi w skład I Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi województwa wielkopolskiego. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych powstałą w połowie 2015 r. jest Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowe – Toniszewo – Kopaszyn zgodnie z uchwałą nr VII/186/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 maja 2015 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/441/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017. Zmiana uchwały Nr XXV/441/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017, dotyczy nadania Zakładowi Zagospodarowania Odpadów w m. Nowe – Toniszewo – Kopaszyn, gm. Wągrowiec – statusu regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w regionie I, z uwagi na zakończenie jej budowy. Przedsięwzięcie, którego beneficjentem jest Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. w Wągrowcu, wsparte zostało ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (WRPO 2007-2013). W ramach inwestycji głównymi budowanymi elementami są:

- sortownia odpadów komunalnych zmieszanych o przepustowości do 30 000 Mg/a,
- linia sortownicza do doczyszczania selektywnie zbieranych surowców wtórnych,

- kompostownia stabilizacji tlenowej w bioreaktorach wraz z placem technologicznym,
- wiata dojrzwania kompostu,
- plac na przyjmowanie odpadów budowlanych i ich ewentualne rozdrobnienie,
- plac do gromadzenia i demontażu odpadów wielkogabarytowych,
- nowa kwatery o powierzchni 2,4 ha służyca deponowaniu odpadów.

Po całkowitym zakończeniu tej inwestycji rozwiązany zostanie problem unieszkodliwiania odpadów generowanych przez ludność oraz podmioty publiczne z terenu obsługiwane przez ZZO. Docelowo ZZO obsługiwać będzie mieszkańców następujących gmin: M. Wągrowiec, Gm. Wągrowiec, M. i Gm. Skoki, Gm. Mieleszyn, M. i Gm. Szamocin, M. Chodzież, Gm. Chodzież, Gm. Budzyń, Gm. Damasławek, Gm. Margonin, M. i Gm. Gołańcz, Gm. Wapno, Gm. Ryczywół, Gm. Mieścisko, M. i Gm. Rogoźno.

Wartość ogółem inwestycji: 57,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE: 28,3 mln zł.

V. ILOŚCIOWE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ – EFEKTYWNOŚĆ NOWEGO SYSTEMU

Głównym celem wprowadzenia na terenie kraju rewolucji śmieciowej jest uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez objęcie odbiorem odpadów wszystkich nieruchomości zamieszkałych (fakultatywnie niezamieszkałych), a także prawidłowe postępowanie z odebranymi odpadami komunalnymi poprzez ich zagospodarowanie w RIPOK (ograniczenie składowania odpadów).

Monitorowanie efektywności wprowadzanej gospodarki odpadami komunalnymi powinno odbywać się poprzez wskaźniki ilościowe dotyczące:

- odebranych odpadów komunalnych po 01.07.2013 r. i przed tą datą,
- udziału zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej ilości odebranych odpadów,
- liczby (różnorodności) rodzajów odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości,
- poziomu ograniczenia składowania bioodpadów oraz poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia.

5.1. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA NOWEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

W 2015 r. z terenu Miasta i Gminy Gołańcz odebrano 2 164,60 Mg odpadów komunalnych i było to więcej o 80,78 Mg w porównaniu do roku 2014 r., w którym odebrano 2 083,82 Mg odpadów komunalnych.

Większe ilości odebranych odpadów świadczą o lepszej organizacji i szczelności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Aczkolwiek wskutek prowadzenia kampanii informacyjnych oraz rozpowszechniania się wiedzy i zachowań proekologicznych, łączna ilość odbieranych odpadów komunalnych może zmniejszać się i świadczyć to będzie o podnoszeniu się świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. Jednak dotyczyć to będzie kolejnych lat po wprowadzeniu nowego systemu gospodarowania odpadami.

Udział zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej ilości odebranych odpadów systematycznie spada, jednak w dalszym ciągu jest on na zbyt wysokim poziomie. W 2015 r.

88,6 % ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych stanowiły zmieszane odpady komunalne. W prawidłowo rozwijającej się gospodarce odpadami komunalnymi udział zmieszanych odpadów komunalnych w strukturze odebranych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć.

Tabela 1. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2013, 2014 i 2015

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odebranych odpadów [Mg] w 2013 r.	Ilość odebranych odpadów [Mg] w 2014 r.	Ilość odebranych odpadów [Mg] w 2015 r.
20 03 01	zmieszane odpady komunalne	1 560,59	1849,74	1918,68
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	10,89	5,71	3,6
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	38,36	59,70	71,33
15 01 07	opakowania ze szkła	75,93	102,73	87,99
20 01 32	leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,09	0,00	0,1
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	19,52	61,04	71,32
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	1,51	4,6	6,9
16 01 03	zużyte opony	0,23	0,00	0,1
16 02 14	zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	0,90	0,30	0,31
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0	0	0,2
17 01 02	Gruz ceglany	0	0	2,46
Łącznie		1 708,02	2083,82	2164,60

Źródło: opracowania własne

Tabela 2. Udział zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej liczbie odebranych odpadów komunalnych

2013 r.	2014 r.	2015 r.
91,4 %	88,8 %	88,6 %

Źródło: opracowania własne

Podsumowując, jednymi z najważniejszych i najprostszymi w interpretacji i zastosowaniu wskaźnikami monitorowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi są:

- łączna ilość odebranych odpadów komunalnych,
- udział zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych,
- ilość poszczególnych rodzajów odbieranych odpadów komunalnych.

Łączna ilość odebranych odpadów komunalnych:

W latach przed wprowadzeniem systemu ilość odebranych odpadów komunalnych charakteryzuje się stałym poziomem lub niewielkim wzrostem. Wzrost nastąpił w 2013 r.

bezpośrednio po wejściu w życie nowego systemu i wzrasta z roku na rok. Wzrost ten związany jest z tym, iż wytwórcy odpadów za jednostkową cenę mogą oddać o wiele więcej odpadów bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Wcześniej wiele odpadów nie było odbieranych od mieszkańców ze względu na dodatkowy koszt ich usunięcia. W kolejnych latach ilość odbieranych odpadów będzie utrzymywać się na stałym poziomie, aby w końcu nieznacznie z roku na rok stopniowo spadać. Duży wpływ na stopniowy spadek wytwarzanych odpadów komunalnych będą miały edukacja ekologiczna oraz proekologiczne zachowania konsumentów.

Udział zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej ilości odebranych odpadów komunalnych (linia niebieska na wykresie):

Okres przed wprowadzeniem „rewolucji śmieciowej” odznacza się bardzo wysokim udziałem zmieszanych odpadów komunalnych (efekt niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz braku działań ze strony samorządów i rządu). Po 01.07.2013 r. udział ten zmniejszył się wskutek kampanii informacyjnych na temat segregacji odpadów oraz wprowadzenia selektywnego gromadzenia odpadów na terenie gminy. W kolejnych latach udział zmieszanych odpadów komunalnych stopniowo maleje. Związane to jest z zaadaptowaniem przez mieszkańców nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz jego udoskonalaniem (rozwojem).

Ilość poszczególnych rodzajów odbieranych odpadów komunalnych:

W starym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi odbierano niewielką ilość poszczególnych wyselekcjonowanych rodzajów odpadów komunalnych. W 2013 r. nastąpił znaczny wzrost tego wskaźnika, związany z wprowadzeniem nowego systemu gospodarowania odpadami. Nowy system wprowadza obowiązek selektywnego zbierania kolejnych rodzajów odpadów komunalnych, a także obowiązek osiągnięcia wymaganych poziomów ekologicznych. W latach kolejnych wskutek dalszego rozwoju systemu liczba rodzajów odbieranych odpadów rośnie ponad obligatoryjne rodzaje wskazane w ustawie. Następnie liczba rodzajów odbieranych odpadów powinna kształtować się na stałym poziomie (liczba rodzajów odpadów jest ograniczona).

5.2. OSIĄGNIĘTE PRZEZ MIASTO I GMINĘ GOŁAŃCZ POZIOMY EKOLOGICZNE W 2013 R – ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały dane, obliczenia oraz wytyczne, jak obliczać osiągnięte przez gminę poziomy:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2015 r.

Według kwartalnych sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne w 2015 r. z terenu gminy odebrano 1 918,68 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Przetworzeniu poddano 1 493,9 Mg tych odpadów, natomiast bezpośrednio do składowania trafiło 424,78 Mg. Należy pamiętać, iż ilość zmieszanych odpadów komunalnych jaką bezpośrednio poddano składowaniu będzie wliczana do masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania, w związku z tym wpłynie negatywnie na osiągnięty przez gminę poziom.

Tabela 3. Sposób postępowania ze zmieszanymi odpadami komunalnymi odebranymi z terenu Miasta i Gminy Gołańcz w 2015 r.

Obszar z którego odebrano odpady o kodzie 20 03 01	Masa odebranych odpadów o kodzie 20 03 01 [Mg]	Masa odpadów o kodzie 20 03 01 poddanych składowaniu [Mg]	Masa odpadów o kodzie 20 03 01 poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania [Mg]
Odebranych z obszarów miejskich	1097,5	240,0	857,5
Odebranych z obszarów wiejskich	821,08	184,78	636,4
Łącznie gmina	1 918,68	424,78	1 493,9

Źródło: opracowanie własne

Należy jednak mieć na uwadze, iż w pierwszej połowie 2015 r. część zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy zostało poddanych składowaniu ponieważ w I Regionie Gospodarki Odpadami w 2013 r. nie funkcjonowały Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych w zakresie mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Podmiot ALTVATER Piła odebrane zmieszane odpady komunalne zagospodarowywał w zarządzanej przez siebie sortowni odpadów komunalnych w miejscowości Kłoda, natomiast Remondis Sanitech zmieszane odpady komunalne przekazywał do składowania do Międzygminnego Składowiska Odpadów w Wągrowcu. Uruchomienie w drugiej połowie 2015 r. Zakładu Zagospodarowania Odpadów Nowe – Toniszewo - Kopaszyn, w którym przetwarzane są zmieszane odpady komunalne odebrane z terenu Miasta i Gminy Gołańcz, spowodowało iż żadne ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych nie są bezpośrednio składowane, co pozwoliło osiągnąć znacznie korzystniejsze poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych przekazanych do składowania.

Sposób obliczania poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym (2015 r.)

1. Masę odpadów ulegających biodegradacji wytworzoną w 1995 r. oblicza się na podstawie wzoru:

$$OUB_{1995} = 0,155 \times Lm + 0,047 \times Lw \text{ [Mg]}$$

gdzie:

OUB₁₉₉₅ – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg]

Lm – liczba mieszkańców miasta w 1995 r. na obszarze gminy według danych GUS

Lw – liczba mieszkańców wsi w 1995 r. na obszarze gminy według danych GUS

0,155 Mg – ilość bioodpadów wytworzona przez 1 mieszkańca miasta w 1995 r.

0,047 Mg – ilość bioodpadów wytworzona przez 1 mieszkańca wsi w 1995 r.

W przypadku Miasta i Gminy Gołańcz OUB_{1995} wynosi:

$0,155 \times 3\,416$ (liczba mieszkańców miasta wg faktycznego miejsca zamieszkania stan na 31.12.1995 r.) + $0,047 \text{ Mg} \times 5\,219$ (liczba mieszkańców obszaru wiejskiego gminy wg faktycznego miejsca zamieszkania stan na 31.12.1995 r.) = **774,773 Mg**

OUB_{1995} dla Miasta i Gminy Gołańcz wynosi **774,773 Mg**. Wartość ta przy wyliczaniu osiągniętego poziomu dla kolejnych lat będzie taka sama.

2. Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dozwolona do składowania w roku rozliczeniowym należy obliczać według wzoru:

$$OUB_R = \frac{OUB_{1995} \times Pr}{100} \text{ [Mg]}$$

gdzie:

OUB_R – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dozwolona do składowania w roku rozliczeniowym [Mg];

OUB_{1995} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg];

P_r – poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla danego roku rozliczeniowego [%] (dla 2013 r. poziom ten wynosi 50 %).

W przypadku Miasta i Gminy Gołańcz OUB_R wynosi:

$$OUB_R = \frac{774,773 \text{ Mg} \times 50 \%}{100} = 387,387 \text{ Mg}$$

W 2013 r. z terenu Miasta i Gminy Gołańcz mogło być składowane maksymalnie **387,387 Mg** odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

3. Masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania, oblicza się według wzoru:

$$M_{OUBR} = (M_{MR} \times U_M) + (M_{WR} \times U_w) + (M_{SR} \times U_S) + (M_{BR} \times 0,52) \text{ [Mg]}$$

gdzie:

M_{OUBR} – masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

M_{MR} – masa zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 zebranych na obszarze miast w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

M_{WR} – masa zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 zebranych na obszarze wsi w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

U_M – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie zmieszanych odpadów komunalnych dla miast wynoszący 0,57;

U_W – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie zmieszanych odpadów komunalnych dla wsi wynoszący 0,48;

M_{SR} – masa selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania;

U_S – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych wynoszący dla poszczególnych rodzajów odpadów według kodu:

- 20 01 01 – 1,00;
- 20 01 08 – 1,00;
- 20 01 10 – 0,50;
- 20 01 11 – 0,50;
- 20 01 25 – 1,00;
- 20 01 38 – 0,50;
- 20 02 01 – 1,00;
- 20 03 02 – 1,00;
- 15 01 01 – 1,00;
- 15 01 03 – 1,00;
- ex 15 01 09 z włókien naturalnych – 0,50;
- ex 15 01 06 w części zawierającej papier, tekturę, drewno i tekstylia z włókien naturalnych – 0,50;

M_{BR} – masa odpadów powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 niespełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska wydanego na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.), przekazanych do składowania;

0,52 – średni udział odpadów ulegających biodegradacji w masie odpadów powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 niespełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska wydanego na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

W przypadku Miasta i Gminy Gołańcz M_{OUBR} wynosi:

$$M_{OUBR} = 240 \text{ Mg} \times 0,57 + 184,78 \text{ Mg} \times 0,48 = 225,51 \text{ Mg}$$

W 2015 r. z terenu Gminy Gołańcz do składowania przekazano 225,51 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

W 2015 r. nie było selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (M_{SR}), które bezpośrednio składowano na składowiskach odpadów. Wszystkie selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji zostały poddane procesom odzysku.

Natomiast 240 Mg ze zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z miasta oraz 184,78 Mg z obszaru wiejskiego trafiło do składowania. Pozostała ilość odebranych z terenu gminy zmieszanych odpadów komunalnych (1 493,9 Mg) została poddana procesom przetwarzania.

4. Osiągany w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (T_R) oblicza się według wzoru:

$$T_R = \frac{MOUBR \times 100}{OUB_{1995}} [\%]$$

gdzie:

T_R – osiągnięty w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%];

M_{OUBR} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebranych z obszaru danej gminy w roku rozliczeniowym, przekazanych do składowania [Mg];

OUB_{1995} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. [Mg].

Jeżeli $T_R = P_R$ albo $T_R < P_R$ – poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym został osiągnięty, gdzie:

P_R – poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, jaki gmina musi osiągnąć w danym roku.

W przypadku Miasta i Gminy Gołańcz T_R wynosi:

$$T_R = \frac{225,51 \text{ Mg} \times 100}{774,773 \text{ Mg}} = 29,11 \%$$

Miasto i Gmina Gołańcz w 2015 r. osiągnęła **29,1 %** poziom ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Wymagany dla 2015 r. poziom ograniczenia składowania bioodpadów mógł wynosić nie więcej niż 50 %, w związku z tym Gmina Gołańcz osiągnęła wymagany poziom .

Osiągnięty w 2015 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oblicza się na podstawie wzoru:

$$P_{pmts} = \frac{Mrpmts}{Mwpmts} \times 100 \%$$

gdzie:

P_{pmts} – poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, wyrażony w %,

M_{rpmts} – łączna masa odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła poddanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg,

M_{wpmts} – łączna masa wytworzonych odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych, wyrażona w Mg.

Wytyczne do obliczania poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:

1. Przy obliczaniu M_{rpmts} należy brać pod uwagę następujące odpady:

- 15 01 01 - opakowania z papieru i tektury,
- 15 01 02 - opakowania z tworzyw sztucznych,
- 15 01 04 - opakowania z metali,
- 15 01 06 - zmieszane odpady opakowaniowe,
- 15 01 07 - opakowania ze szkła,
- 20 01 01 – papier i tektura,
- 20 01 02 – szkło,
- 20 01 39 - tworzywa sztuczne,
- 20 01 40 - metale.

W 2015 r. M_{rpmts} dla Miasta i Gminy Gołańcz wyniósł 162,92 Mg. Na liczbę tą złożyły się następujące ilości odpadów poddanych recyklingowi:

- 71,33 Mg odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych,
- 87,99 Mg odpadów opakowaniowych ze szkła,
- 3,6 Mg odpadów opakowaniowych z papieru i tektury.

2. Obliczanie M_{wpmts} :

Łączną masę wytworzonych odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych oblicza się na podstawie wzoru:

$$M_{wpmts} = L_m \times M_{WGUS} \times U_{mpmts}$$

gdzie:

L_m – liczba mieszkańców gminy,

M_{WGUS} – masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa (zgodnie z aktualnymi danymi publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny),

U_{mpmts} – udział łączny odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych (na podstawie aktualnego Krajowego planu gospodarki odpadami)

W przypadku Miasta i Gminy Gołańcz przy wyliczaniu M_{wpmts} wykorzystano następujące założenia:

U_{mpmts} – ponieważ Miasto i Gmina Gołańcz jest gminą miejsko-wiejską, należy wykorzystać w obliczeniach zarówno łączny udział odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

w składzie morfologicznym odpadów komunalnych dla małych miast jak dla i obszarów wiejskich.

Według Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014 dla miast o liczbie ludności poniżej 50 tys. udział ten wynosi 32,40 %, natomiast dla terenów wiejskich 27,70 %.

Tabela 4. Udział procentowy odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych

Małe miasta (<50 tys. mieszk.)		Tereny wiejskie	
papier	9,70 %	papier	5,00 %
metal	1,50 %	metal	2,40 %
tworzywa sztuczne	11,00 %	tworzywa sztuczne	10,30 %
szkło	10,20 %	szkło	10,00 %
Łączny udział	32,40 %	Łączny udział	27,70 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie KPGO 2014

Lm – liczba mieszkańców miasta Gołańcz – 3 397, liczba mieszkańców obszaru wiejskiego gminy – 5 122 (wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r. wg danych GUS-Bank Danych Lokalnych)

MW_{GUS} - masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa wielkopolskiego wynosi 0,301 Mg.

M_{wpmts} dla Miasta i Gminy Gołańcz wynosi:

$$M_{wpmts} = (3\ 397 \times 32,4 \% + 5\ 122 \times 27,7 \%) \times 0,301 \text{ Mg} = \mathbf{758,346 \text{ Mg}}$$

Osiągnięty przez Miasto i Gminę Gołańcz poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (P_{pmts}) wynosi:

$$P_{pmts} = \frac{162,92 \text{ Mg}}{758,346 \text{ Mg}} \times 100\% = \mathbf{21,5 \%}$$

Miasto i Gmina Gołańcz w 2015 r. osiągnęła 21,5 % poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Wymagany rozporządzeniem poziom wynosił ≥16 %, a więc został przez Miasto i Gminę Gołańcz osiągnięty.

Decydujący wpływ na osiągnięcie wymaganego poziomu miało to, iż wszystkie selektywnie odebrane z terenu gminy odpady szkła, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury zostały poddane recyklingowi.

VI. WNIOSKI I ZALECENIA DLA MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ

6.1. ZALECENIE DOTYCZĄCE SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH – OBOWIĄZEK NIE WYBÓR

Prawie wszystkie samorządy w kraju (w tym Miasto i Gmina Gołańcz) umieściły w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pytanie bądź oświadczenie, dające możliwość wypełniającemu deklarację, dokonania wyboru czy odpady będą zbierane w sposób selektywny czy też nie.

Tymczasem w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz zamieszczone zostały następujące zapisy nakazujące mieszkańcom gminy selektywne zbieranie odpadów komunalnych:

„Rozdział 2

Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości

§ 4 pkt. 6 Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości poprzez prowadzenie selektywnego zbierania i przekazywania przedsiębiorcy odpadów komunalnych w sposób opisany w niniejszym Regulaminie.

§ 5 Ustala się następujące zasady w zakresie prowadzenia selektywnego zbierania i odbierania odpadów:

*pkt. 3 prowadzenie selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru i tektury, metalu, tworzyw sztucznych, odpadów wielomateriałowych oraz szkła **jest obowiązkowe** we wszystkich rodzajach zabudowy.”*

Umożliwienie mieszkańcom w deklaracjach dokonania wyboru, iż odpady nie będą przez nich zbierane w sposób selektywny przeczy głównej idei nowego systemu czyli ustanowieniu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Gminy zobowiązane są przecież wywiązać się z rygorystycznych poziomów odzysku. Ponadto, jak wskazano powyżej, Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz nałożył na mieszkańców **obowiązek** selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W przypadku, gdy mieszkaniec w deklaracji oświadczy brak prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, przynosi to tym samym do łamania zapisów regulaminu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gminy ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji. Ponadto zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy, regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących prowadzenie we wskazanym selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych.

W wyniku analizy art. 3 ust. 2 pkt 5 oraz art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy należy uznać, iż w regulaminie utrzymania czystości i porządku należy ustanowić selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Jednocześnie zgodnie z art. 10 ust. 2 i 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, kto nie wykonuje obowiązków wymienionych w art. 5 ust. 1 ustawy oraz obowiązków określonych w regulaminie podlega karze grzywny.

Należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Wobec powyższego, analizując zapisy regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz (§ 4, § 5) należy uznać, iż selektywna zbiórka odpadów

komunalnych jest obowiązkowa, a jej nie wykonanie jest wykroczeniem z art. 10 ust. 2a ustawy.

W związku z powyższymi zapisami z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi należy usunąć oświadczenie o sposobie gromadzenia odpadów komunalnych i przyjąć, iż selektywne zbieranie odpadów jest obowiązkiem każdego mieszkańca.

6.2. ZALECENIE POBIERANIA OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W DRODZE INKASA

Pobieranie opłaty w drodze inkasa może być korzystne dla Miasta i Gminy Gołańcz (szczególnie dla mieszkańców obszaru wiejskiego), ponieważ ułatwi mieszkańcom składanie opłat (głównie starszym osobom), co pozwoli na lepszą organizację i dostosowanie nowego systemu do potrzeb mieszkańców. Wprowadzenie inkasa powinno wpłynąć korzystnie na skuteczność poboru opłaty przez gminę, a więc będą uzyskiwane większe zyski z tego tytułu.

Proponuje się wyznaczyć jako inkasentów sołtysów. Podejmując uchwałę wyznaczającą sołtysa na inkasenta, Rada musi w niej określić kto będzie inkasentem i za jakie wynagrodzenie. Musi także uzyskać zgodę danego sołtysa na pobieranie przez niego podatków w formie inkasa. W praktyce do pełnienia funkcji inkasenta wyznacza się zwykle osoby, które z racji wykonywania innych zadań mają łatwy kontakt z podatnikami – osobą taką jest właśnie sołtys. Wynagrodzenie za inkaso określone jako prowizja zostaje wyrażone procentowo w uchwale rady. Jego wysokość powinna być dostosowana do obowiązków inkasenta. W uchwale rada ustala wysokość wynagrodzenia od zebranych podatków. Inkasent nie może sam sobie pobrać prowizji, musi wpłacić całość zebranych podatków właściwemu organowi w wymaganym terminie. Dopiero potem odbiera od gminy należną mu prowizję. Jej wysokość zależy od woli Rady Miasta i Gminy. Najczęściej jest to kilka – do kilkunastu procent od sumy zebranych podatków. Jeśli w skład gminy wchodzi sołectwa o bardzo zróżnicowanej powierzchni i liczbie mieszkańców, to Rada może to uwzględnić różnicując według przyjętej zasady wysokość prowizji.

W wyniku podjęcia przez Radę Miasta i Gminy uchwały wyznaczającej na inkasentów sołtysów zawiązuje się stosunek administracyjno-prawny między tymi sołtysami, a gminą. Niepotrzebne jest więc w tym zakresie zawieranie żadnej dodatkowej umowy zlecenia, albo umowy o dzieło.

Poniżej przedstawiono wzór uchwały w sprawie poboru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów. Zapisy zawarte w uchwale nie są ostateczne należy je zweryfikować i dostosować do swoich wymagań i koncepcji realizacji gminnej gospodarki odpadami komunalnymi.

6.3. ZALECENIE PODJĘCIA UCHWAŁY W SPRAWIE DODATKOWYCH USŁUG

Zgodnie z art. 6r ust. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Miasta i Gminy może określić, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi. Ustawodawca nie sprecyzował, jakich konkretnie dodatkowych usług dotyczyć może uchwała. Jednakże przedmiotem tej fakultatywnej uchwały są usługi dodatkowe, czyli usługi wykraczające ponad standardowe usługi świadczone przez gminę, o których mowa w uchwale w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług

w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną opłatą.

Właściciel nieruchomości, aby mógł skorzystać z dodatkowych usług, które gmina oferuje na swoim terenie, musi zgłosić gminie taką chęć. Tak więc samo podjęcie niniejszej uchwały nie powoduje automatycznie przeniesienia danych obowiązków na gminę. Zależy to od wyboru dodatkowych usług przez zainteresowanych mieszkańców gminy.

W uchwale wskazuje się, że rada gminy określa w uchwale, o której mowa w tym przepisie, rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi. W takiej sytuacji koszty świadczenia dodatkowych usług nie mogą być pokrywane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opłata ta pokrywa bowiem koszty tylko tych usług, które gmina z mocy samego prawa ma obowiązek świadczyć na swoim terenie w ramach odbierania odpadów komunalnych i ich zagospodarowania.

W uchwale w sprawie rodzaju dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz wysokości cen za te usługi można również ująć inne dodatkowe, płatne usługi wykonywane przez gminę poza ustaloną opłatą za gospodarowanie odpadami takie jak:

- odbieranie odpadów wielkogabarytowych, gruzu (na żądanie, np. na telefon),
- odbieranie odpadów bezpośrednio od mieszkańca bez pojemnika lub dostatecznie pustego pojemnika o określonej pojemności i jego późniejsze odebranie wraz z odpadami.

6.4. ZALECENIE OGŁOSZENIA NOWEGO REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE MIASTA I GMINY GOŁAŃCZ

Obecnie obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz (Uchwała nr XXII/214/13 z dnia 31 stycznia 2013 r.) ulegał zmianom spowodowanymi następującymi aktami prawnymi:

1. Rozstrzygnięciem nadzorczym nr KN-I.4131.1.117.2013.22 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 11 marca 2013 r.

W skutek niniejszego rozstrzygnięcia orzeczono nieważność następujących fragmentów Regulaminu:

- § 2 pkt: 4, 5, 11, 13, 14, 17 i 30,
- § 4 pkt: 2 (w zakresie zwrotu: „w terminie 6 miesięcy od dnia a) wejścia w życie Regulaminu, przy sieci istniejącej, b) przekazania jej do eksploatacji, przy sieci nowo wybudowanej”), 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24, 25 (w zakresie zwrotu: „dokonywanie corocznej wymiany piasku w piaskownicach zlokalizowanych na terenach publicznie dostępnych”) oraz 26,
- § 5 pkt 6 i 7,
- § 7 pkt: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10,
- § 11,
- § 14 w zakresie zwrotu „i gromadzenia nieczystości płynnych”,
- § 17 pkt 1 w zakresie zwrotu: „zamówienie musi być zrealizowane w terminie 2 dni od dnia złożenia”,
- § 20 ust. 1, 2 i 3,
- § 21 pkt: 1, 2, 3, 5 i 6,

- § 23 w zakresie zwrotu „ponoszą też pełną odpowiedzialność za zachowanie tych zwierząt”,
 - § 24 pkt 4 i 6,
 - § 25 w zakresie zwrotu „i zwierzęta nieudomowione, utrzymywanych w charakterze zwierząt domowych” oraz pkt 4,
 - § 27,
 - § 31,
 - § 32,
 - § 33.
2. Uchwałą nr XXVII/258/13 Rady Miasta i Gminy Gołańcz z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały nr XXII/214/13 Rady Miasta i Gminy Gołańcz z dnia 31 stycznia 2013 roku w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz:
- Wskutek podjęcia niniejszej uchwały uchylono następujące fragmenty Regulaminu:
- § 7 pkt. 6,
 - § 15 ust. 2,
 - § 21 pkt. 4.
3. Uchwałą nr XXX/284/13 Rady Miasta i Gminy Gołańcz z dnia 26 listopada 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały nr XXII/214/13 Rady Miasta i Gminy Gołańcz z 31 stycznia 2013 roku w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz:
- Wskutek podjęcia niniejszego aktu prawnego do Regulaminu wprowadzono następujące zmiany:
- § 7 pkt 1 otrzymał następujące brzmienie: „spalania odpadów komunalnych na terenie otwartym, w pojemnikach oraz w piecach nieprzeznaczonych do tego celu, dopuszcza się natomiast spalanie odpadów z drewna niezawierającego substancji niebezpiecznych”;
 - § 15 ust. 5 otrzymał następujące brzmienie: „Na odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, lub zgłoszenie zamiaru budowy lub wykonania robót, właściciel nieruchomości bądź dysponujący lokalem ma obowiązek odpowiednio wcześniej zamówić pojemnik u przedsiębiorcy na własny koszt, a przedsiębiorca z kolei ma obowiązek podstawić go w terminie 48 godzin”;
 - § 18 pkt 1 ppkt b otrzymał następujące brzmienie: „odpady zbierane selektywnie: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe, szkło – co najmniej raz w miesiącu”;
 - § 18 pkt 1 ppkt c otrzymuje następujące brzmienie: „odpady ulegające biodegradacji – raz na dwa tygodnie w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada”;
 - § 19 pkt 1 ppkt b otrzymuje następujące brzmienie: „odpady zbierane selektywnie: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe, szkło – co najmniej raz w miesiącu”;
 - § 19 pkt 1 ppkt c otrzymuje następujące brzmienie: „odpady ulegające biodegradacji – raz na dwa tygodnie w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada”.
- Łącznie do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Gołańcz wprowadzono zmiany treści lub usunięto zapisy dotyczące aż 19 paragrafów. Także z uwagi na liczne zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach kolejne

paragrafy należy zmienić. W związku z powyższym zasadnym uchwalenie nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie.

6.5. ZALECENIA DOTYCZĄCE PRZETARGU NA ODBIERANIE I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH

Rozwiązaniem wartym przemyślenia jest rozpisanie przetargu na dłuższy okres czasu. Zapobiegłoby to możliwej zmianie firmy, a co się z tym wiąże wymianą pojemników oraz problemami z odbiorem odpadów od mieszkańców.

VII. PODSUMOWANIE

Nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi weszły w życie na terenie Polski z dniem 01.07.2013 r. Jest to efekt konieczności dostosowania krajowej gospodarki odpadami komunalnymi do wymagań i wytycznych Unii Europejskiej, które mają doprowadzić do zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa polskiego.

Najważniejszymi zadaniami związanymi z nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi jest osiągnięcie następujących efektów ekologicznych:

- redukcji ilości odpadów ulegających biodegradacji trafiających na składowiska,
- zwiększenia poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia takich rodzajów odpadów jak: szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metal.

Zaznaczyć trzeba, iż samorządy nie miały łatwego zadania przy wdrażaniu nowych zasad. Związane to było z niedoskonałością nowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ustawa ta wśród wielu środowisk budziła kontrowersje i ciągle budzą wątpliwości. W krótkim czasie samorządy musiały kompletnie zmienić dotychczasowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, wymagało to wiedzy nie tylko z zakresu ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i ustawy o odpadach, ale także szerokiej wiedzy z zakresu ustawy prawo zamówień publicznych czy też ordynacji podatkowej.

W niniejszym dokumencie przedstawiono nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi z perspektywy pierwszych dwóch lat jego funkcjonowania. Opisano szczegółowo zadania jakie Miasto i Gmina Gołańcz podjęła w celu jego wdrożenia. W opracowaniu przedstawiono również proponowane rozwiązania dla Miasta i Gminy Gołańcz mające na celu usprawnienie funkcjonowania gminnej gospodarki odpadami komunalnymi.

Pamiętać należy, iż wprowadzenie przez Miasto i Gminę Gołańcz nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi stanowi dopiero pierwszy krok przy wdrażaniu w pełni sprawnej i zrównoważonej gminnej gospodarki odpadami komunalnymi. Dalsze prace nad rozwojem funkcjonowania i dostosowaniem systemu do specyfiki gminy będą wymagały od urzędników gminnych nie mniejszego zaangażowania i wiedzy niż dotychczas.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

LITERATURA I WYBRANE DOKUMENTY PROGRAMOWE

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2013 poz. 1399 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (Dz. U. 2012 poz. 749 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 maja 2012 r., w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych, odebranych nieczystościach ciekłych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi (Dz. U. 2012 poz. 630),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2012 poz. 645),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów (Dz. U. 2012 poz. 676),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (tzw. dyrektywa ramowa o odpadach),
- Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (tzw. dyrektywa składowiskowa),
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (KPGO 2014) wyznaczający cele i zadania na lata 2011 – 2014 i perspektywę na lata 2015 – 2022,
- Plan gospodarki odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017,
- Inne dostępne strony internetowe, w tym:
 - strona GUS - www.stat.gov.pl;
 - strona Ministerstwa Środowiska – www.mos.gov.pl;
 - strona Rządowego Centrum Legislacji – www.rcl.gov.pl;
 - strona Związku Pracodawców Gospodarki Odpadami – www.zpgo.pl;
 - strona Urzędu Zamówień Publicznych – www.uzp.gov.pl.

Materiały w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Gołańcz:

- Regulamin utrzymania czystości i porządku;
- uchwały dotyczące nowego systemu gospodarowania odpadami;
- dokumenty i dane udostępnione w BIP Gminy Gołańcz;
- ewidencje prowadzone przez Urząd Miasta i Gminy;
- roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013, 2014 i 2015 r.
- kwartalne i półroczne sprawozdania podmiotów odbierających odpady.

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2013, 2014 i 2015</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 2. Udział zmieszanych odpadów komunalnych w ogólnej liczbie odebranych odpadów komunalnych.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 3. Sposób postępowania ze zmieszanymi odpadami komunalnymi odebranymi z terenu Miasta i Gminy Gołańcz w 2015 r.</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 4. Udział procentowy odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym odpadów komunalnych.....</i>	<i>26</i>